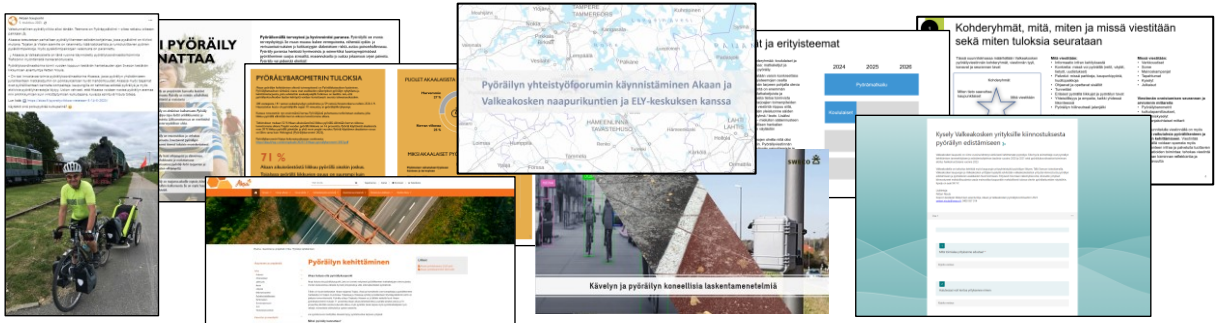

”Konsulttipyöräilykoordinaattorin” kokemuksia ja vinkkejä kunnille palvelun hankintaan

Sweco Finlandin kestävän liikkumisen asiantuntija Petteri Nisula toimi Akaan ja Valkeakosken pyöräilykoordinaattorina vuonna 2023. Akaan ja Valkeakosken pyöräliikenteen koordinaattoritoiminnan käynnistäminen –hanke sai Traficomien pyöräliikenteen edistämisen hankeavustusta, joka jaettiin liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen yhteydessä.

Tähän esitteeseen on koottu keskeisiä oppeja hankkeesta ja vinkkejä kunnille, jotka harkitsevat pyöräilykoordinaattoripalvelujen hankkimista konsultilta. Ensimmäisellä sivulla käsitellään hankinnan etukäteissuunnittelua. Toisen sivun neljä laatikkoa ovat Akaan ja Valkeakosken pyöräilykoordinaattoritoiminnan kokemusten myötä syntyneitä vinkkejä.

Pyöräilyn edistämisen näkökulmasta vakituisen koordinaattorin palkkaaminen kuntaan on usein paras vaihtoehto. Tähän ei kuitenkaan aina ole suoraan resursseja, ja koordinaattoripalveluja voi ja kannattaa hankkia kokeilumielessä tai joissain tapauksissa pitkäaikaisestikin konsultilta. ”Konsulttikoordinaattorilta” saadaan kokemuksia ja perusteluja vakanssin perustamiselle ja samalla voidaan täsmentää koordinaattorin työnkuva. Jos päädytään pitkäaikaiseen hankintaan, koordinoitavastuun ulkoistaminen vapauttaa kunnan henkilöstön ”kaistaa” muulle työlle ja varmistaa, että asiat etenevät.

Miettikää kunnassa, mikä on palvelujen ostamisen päämäärä

- Pyöräilykoordinaattorin palvelujen hankinnalla voi olla useita pitkän tähtäimen päämääriä, kuten vakituisen koordinaattorivakanssin perustaminen kuntaan, koordinaation pitempiaikainen hankinta konsulttipalveluna tai lyhytaikainen ”täsmäkoordinointi” – esimerkiksi silloin, kun kunnassa on meneillään paljon pyöräliikenteen suunnittelua, infran rakentamista tai muuta pyöräliikenteeseen liittyvää kehitystyötä, jonka koordinoimisessa ja viestinnässä tarvitaan apua.
- Erilaiset päämäärät vaikuttavat siihen, miten koordinaattoripalvelujen hankinta kannattaa toteuttaa. Tässä esitteessä on kuvattu asioita, jotka kannattaa huomioida aina kun pyöräilykoordinaattorin palveluja hankitaan konsulttipalveluina.

Määritellä yhdessä konsultin kanssa ”lopputuotteet”, mutta varatkaa aikaa myös yhteydenpitoon

- Määritellä, mitä konkreettisia asioita pyöräilykoordinaattori tuottaa. Akaassa ja Valkeakoskella sovittiin, että koordinaattori tuottaa Akaan pyöräilykatsauksen ja Valkeakosken pyöräilyviestinnän suunnitelman sekä uudistaa molempien kaupunkien pyöräilyä koskevat nettisivut.
- Merkittävä osa työajasta kannattaa varata siihen, että pyöräilykoordinaattori pitää yhteyttä eri hallinnonaloihin ja sidosryhmiin ja tuo esiin pyöräilyn kehittämistarpeita – toimii ”pyöräilyn edunvalvojana”.

Jos koordinaattori on useamman kunnan yhteinen, tehkää eri asioita eri kunnissa

- Kun eri kunnissa tehdään vähän eri asioita, saavat kaikki kunnat oppeja muiden kuntien toteutuksesta ja näin koordinaattoritoiminnasta saadaan suurempi hyöty

Sopikaa säännöllinen työskentelyaika

- Jos hankittavan palvelun laajuus sen sallii, tietty viikonpäivä kannattaa määritellä koordinaattorityölle omistetuksi päiväksi. Näin koordinaattori on aina tiettyinä päivinä helposti tavoitettavissa.
- Erityisen tärkeää tietyn ajankohdan varaaminen koordinaattorityölle on silloin, jos tavoitteena on se että asukkaat voivat olla yhteydessä koordinaattoriin.

Koordinaattorin kannattaa aloittaa haastatteluilla - tilannekuva kirkastuu ja ihmiset tulevat tutuiksi

- Akaassa ja Valkeakoskella koordinaattori haastatteli hankkeen aluksi viranhaltijoita. Haastateltavat edustivat kaupungin teknistä toimea, kaavoitusta, opetustoimea, hyvinvointikoordinointia, ilmastotyötä ja viestintää. Haastatteluilla luotiin tilannekuvaa pyöräliikenteen ja pyöräilyn edistämisen nykytilasta kaupungeissa, kartoitettiin haastateltavan hallinnonalan roolia pyöräliikenteen edistämisessä, selvitettiin yhteistyön toimivuutta kaupunkien välillä ja naapurikuntien sekä ELY:n kanssa ja kysyttiin haastateltavan näkemyksiä pyöräliikennekoordinaattorin roolista ja siitä, miten hän voisi tukea haastateltavan työtä.
- Laaja haastattelukierros oli erittäin tärkeä paitsi tilannekuvan luomiseksi, niin tutustumisen kannalta puolin ja toisin. Haastattelujen kautta viranhaltijoille välittyi tieto, että heidän tukenaan pyöräilyasioissa toimii koordinaattori.

Viestikää sidosryhmille ja asukkaille koordinaattoritoiminnan käynnistymisestä

- Haastattelujen ja muun sisäisen viestinnän kautta koordinaattori tulee tutuksi kunnan työntekijöiden keskuudessa, mutta koordinaattoritoiminnan käynnistämisestä kannattaa viestiä myös asukkaille ja sidosryhmille
- Asukkaiden ja sidosryhmien, kuten pyöräilyjärjestöjen kautta koordinaattori saa tietoa pyöräilyn olosuhteista ja parannuskohteista. Tämä auttaa koordinaattoria toimimaan ”pyöräilyn edunvalvojana”
- Aktiivipyöräilijät kannattaa tunnistaa voimavarana myös pyöräilyyn liittyvässä viestinnässä: heidät puolelleen voittamalla kaupunki saa helposti ”brändilähettiläitä”, jotka kertovat mieluusti eteenpäin myönteistä viestiä, jos sellaista on kerrottavana
- Jos mahdollista, koordinaattoria kannattaa esitellä paitsi asiantuntijana niin omistautuneena arkipyöräilijänä ja pyöräilyn harrastajana. Tämä parantaa mahdollisuuksia käyttää koordinaattoria ”pyöräilyn kasvoina” pyöräilyn brändäyksessä niin asukkaiden kuin matkailijoiden suuntaan.

Antakaa aikaa koordinaattorin työskentelytapojen muotoutumiselle

- Kaikesta etukäteissuunnittelusta huolimatta poikkeahallinnollinen ja sidosryhmiin sekä asukkaisiin suuntautuvan koordinaattorityön tehokkaiden työtapojen ja koordinaattorin roolin muotoutuminen tapahtuu käytännön työssä kussakin kunnassa. Kuntien hallintorakenteet ja – kulttuurit poikkeavat toisistaan, eikä edes kokenut koordinaattori osaa välttämättä heti aluksi toimia tehokkaimmalla tavalla juuri kyseisessä kunnassa. Kannattaakin varata aikaa siihen, että koordinaattori löytää oman roolinsa ja parhaat työskentelytavat. Kunnan edustajien on myös hyvä pohtia koordinaattorin työskentelytapoja ja roolia säännöllisesti koordinaattorin kanssa.

”Hanke on ollut hyvä tapa toteuttaa koordinaattoriprojekti. Koordinaattori on luonut sopivasti painetta ja kyselyt asioiden perään. Projektin tuloksena on saatu hyvin sidosryhmiä mukaan työhön.”

Kaupunkien edustajien palaute Akaan ja Valkeakosken koordinaattoritoiminnan käynnistämiprojektista